

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2001, mánudaginn 2. október, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki:

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Ólafur Haraldsson, Ólöf Embla Einarsdóttir og Sölvi Sölvason.

Fyrir er tekið **mál nr. 5/2001**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og fjármálafyrirtækið F, hins vegar, hér eftir nefnt varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 30. maí 2001, sem móttekin var 6. júní 2001. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 6. júní 2001, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 25. júní 2001. Bréfið var sent sóknaraðila með bréfi, dagsettu 3. júlí 2001, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki. Með bréfum nefndarinnar, dagsettum 27. ágúst 2001 var óskað eftir frekari upplýsingum málsaðila, auk gagna frá varnaraðila. Nefndinni bárust frekari gögn frá varnaraðila hinn 17. september 2001. Sóknaraðili sá ekki ástæðu til að koma að frekari athugasemdum. Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 14. ágúst, 17. og 24. september og 2. október 2001.

II.

Málsatvik.

1.

Hinn 7. maí 1999 sótti sóknaraðili um að fá að opna tékkareikning við útibú varnaraðila í K. Varnaraðili virðist hafa samþykkt umsóknina sama dag og opnaði sóknaraðili reikning í téðu útibúi. Umsóknin er í nafni sóknaraðila og þáverandi sambylismanns hennar en sóknaraðili ritar ein undir umsóknina. Með umboði, sem dagsett er 6. (sic) maí 1999, veitti sóknaraðili þáverandi sambylismanni sínum fullt og ótakmarkað umboð til úttektar fjár og útgáfu tékka af tékkareikningi þeim sem hún hafði opnað hjá varnaraðila. Var kennitala sambylismannsins hinn 11. ágúst 1999 færð í tölvukerfi varnaraðila sem aukakennitala á nefndan tékkareikning sóknaraðila.

Hinn 12. ágúst 1999 sótti sóknaraðili um að stofna sparireikning hjá varnaraðila samkvæmt þeim skilmálum sem um hann giltu og hún hefði þegar kynnt sér. Var sparireikningur stofnaður í nafni sóknaraðila. Leyninúmer reikningsins sem gefið skyldi

upp við sérhverja úttekt var xxxx sem er síðari hluti kennitölu sóknaraðila. Á greindri umsókn ritar sóknaraðili undir yfirlýsingu þess efnis að hún veiti heimild til þess að aðrir geti tekið út af reikningnum sé rétt leylinúmer tilgreint. Ekki er þó krossað við í lítinn ferning framan við yfirlýsinguna sem til þess virðist gerður. Nefndan dag voru millifærðar kr. 1.300.000,- af tékkareikningi sóknaraðila yfir á sparireikning hennar.

Ágreiningslaust er með aðilum að þáverandi sambylíismaður sóknaraðila hafi lokað áðurgreindum sparireikningi hennar þann 23. ágúst 1999, þ.e. 11 dögum eftir stofnun, og millifært innistæðuna, kr. 1.202.454,97, inn á tékkareikning sóknaraðila. Að beiðni sambylíismannsins þáverandi voru síðan sama dag millifærðar af tékkareikningi sóknaraðila kr. 1.150.000,- inn á nýstofnaðan tékkareikning í nafni sambylíismannsins hjá varnaraðila.

Varnaraðili kveður sóknaraðila hafa haft samband við nafngreindan starfsmann sóknaraðila og bent á að sambylíismaðurinn fyrrverandi hafi ekki haft heimild til ráðstöfunar af sparireikningi M og óskað eftir því að varnaraðili „*skilaði til baka*“ kr. 1.150.000,-. Hafi nefndur starfsmaður haft samband við sambylíismanninn fyrrverandi. Samkvæmt fyrirliggjandi gögnum voru kr. 875.902,97 færðar þann 26. ágúst 1999 á nýja almenna sparisjóðsbók sem stofnuð var í nafni sóknaraðila. Þar af höfðu kr. 823.445,- verið færðar af tékkareikningi þáverandi sambylíismanns sóknaraðila en kr. 52.437,97 af tékkareikningi sóknaraðila. Síðastgreindan dag var kennitala sambylíismannsins fyrrverandi afmáð í tölvukerfi varnaraðila sem aukakennitala á tékkareikningi sóknaraðila. Hún var hins vegar færð inn að nýju 21. september 1999 og aftur afmáð 20. mars 2000.

2.

Þann 18. nóvember 1999 gaf þáverandi sambylíismaður sóknaraðila út veðskuldabréf til handa varnaraðila að fjárhæð kr. 600.000,-. Skyldi lánið endurgreiddast með 48 afborgunum á þriggja mánaða fresti, í fyrsta sinn 10. febrúar 2000. Til tryggingar skilvísun og skaðlausum greiðslum var íbúð sambylíismannsins veðsett með 3. veðrétti. Gögn málsins bera með sér að lánið, líklega að frádregnum kostnaði, kr. 586.800,- hafi verið lagt inn á tékkareikning sóknaraðila, en hún skrifar undir bréfið sem maki lántaka.

Á fyrsta gjalddaga bréfsins 10. febrúar 2000 var skuldfærð afborgun af bréfinu af tékkareikningi sóknaraðila kr. 26.505,20, kr. 28.246,30 á 2. gjalddaga 10. maí 2000, kr. 29.063,90 á 3. gjalddaga 10. ágúst 2000 og loks kr. 29.524,60 á 4. gjalddaga hinn 10. nóvember 2001. Alls voru því skuldfærðar af tékkareikningi sóknaraðila fjórar greiðslur af skuldabréfinu, samtals að fjárhæð kr. 113.340,-. Kveður varnaraðili þetta hafa verið gert að beiðni skuldara bréfsins, þáverandi sambylíismanns sóknaraðila, sem þá hafi haft fulla heimild til að ráðstafa fjármunum á tékkareikningi sóknaraðila.

Með bréfi til varnaraðila, dagsettu 21. nóvember 2000, fór sóknaraðili fram á að bakfærðar yrðu afborganir af greindu láni sem skuldfærðar höfðu verið af tékkareikningi hennar.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili kveður fyrrum sambylíismann sinn hafa tekið út af lokaðri bók (sparireikningnum) á nafni sóknaraðila án þess að hafa til þess heimild eða lykilorð. Varnaraðili hafi innheimt kr. 875.902,97 af upphæðinni en hafi ekki endurgreitt það sem

eftir standi. Þá hafi bankinn skuldfært af tékkareikningi sóknaraðila afborganir á nafni fyrrum sambýlismanns hennar vegna skuldar, sem hafi verið með veði í fasteign hans. Telur sóknaraðili að viðskiptamaður banka eigi að geta treyst því að bankinn geymi það fé sem lagt sé inn og virði þær öryggisreglur sem hann setur sjálfur.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili kveður sóknaraðila og þáverandi sambýlismann hennar hafa óskað eftir því að opna sameiginlegan tékkareikning hjá varnaraðila. Þar sem ekki sé unnt af tæknilegum ástæðum að skrá tvo einstaklinga fyrir tékkareikningi sé annar skráður sem stofnandi en hinn sem aukanafn, en sá hafi fulla heimild til að ráðstafa þeim fjármunum sem til staðar séu á reikningnum hverju sinni.

Varnaraðili vísar til þess að hann hafi hlutast til um að verulegur hluti þeirrar fjárhæðar sem fyrrum sambýlismaður sóknaraðila millifærði af tékkareikningi hennar yfir á tékkareikning sinn væru færðar til baka af tékkareikningi hans og yfir á tékkareikning sóknaraðila, sbr. það sem fyrr greinir. Ennfremur kveður varnaraðili sóknaraðila hafa komið í útibú sitt skömmu síðar ásamt þáverandi sambýlismanni sínum og tilkynnt að hún gerði engar frekari kröfur á hendur varnaraðila vegna úttektar af sparireikningi hennar nr. xxxxxx hinn 23. ágúst 1999.

Þá segir varnaraðili sóknaraðila hafa samþykkt lántöku þáverandi sambýlismanns síns með undirritun sinni á veðskuldabréfið. Hafi lánið verið lagt inn á tékkareikning sóknaraðila nr. xxxx og hafi komið beiðni frá útgefanda bréfsins um að greiðslur af láninu yrðu skuldfærðar af sama tékkareikningi. Hafi fyrrum sambýlismaður sóknaraðila á þessum tíma haft heimild til að ráðstafa fjármunum á reikningnum ásamt sóknaraðila. Hafi fyrsta skuldfærsla af reikningnum vegna veðskuldarinnar átt sér stað hinn 10. mars 2001 en sóknaraðili hafi ekki mótmælt skuldfærslu af reikningnum fyrir en með bréfi, dagsettu 21. nóvember 2001.

V.

Niðurstaða.

1.

Skilja verður kvörtun sóknaraðila svo að hún geri annars vegar kröfu um að varnaraðili greiði henni mismun á kr. 1.202.454,97, sem fyrrverandi sambýlismaður hennar hafi tekið út af sparireikningi nr. xxxxxx, og kr. 875.902,97, sem sóknaraðili kveður varnaraðila hafa „innheimt“, þ.e. kr. 326.552,-. Hins vegar verður að telja að í kvörtun sóknaraðila felist krafa um að varnaraðili endurgreiði þær afborganir af láni fyrrverandi sambýlismanns hennar sem skuldfærðar hafi verið af tékkareikningi hennar nr. xxxx, samtals kr. 113.430,-. Ekki er gerð krafa um vexti eða dráttarvexti.

2.

Ágreiningur aðila snýst annars vegar um það hvort þáverandi sambýlismaður sóknaraðila hafi haft heimild til úttekta af sparireikningi hennar nr. xxxxxx hjá varnaraðila. Fram er komið af hálfu varnaraðila að nefndur sambýlismaður hafi óskað eftir því að tilgreindur sparireikningur yrði eyðilagður. Ekki hafa verið lögð fram gögn sem sýna fram á sérstaka heimild þáverandi sambýlismanns sóknaraðila til úttektar af

reikningnum eða að hann hafi gefið upp leylinúmer reikningsins í greint sinn og þar með haft slíka heimild. Ekki er um það deilt að þáverandi sambýlismaður sóknaraðila tók hinn 23. ágúst 1999 út af sparireikningi hennar kr. 1.202.454,97 og millifærði yfir á tékkareikning sóknaraðila nr. xxxx, en óumdeilt er að hann hafði heimild til úttekta af þeim reikningi. Síðar sama dag tók sambýlismaðurinn kr. 1.150.000.- út af tékkareikningi sóknaraðila og lagði inn á tékkareikning á sínu nafni.

Ekki verður hjá því litið að eftir að sóknaraðili kvartaði við varnaraðila yfir úttekt sambýlismannsins hlutaðist varnaraðili samkvæmt eigin frásögn til um að kr. 823.445.- voru hinn 26. ágúst 1999 millifærðar af tékkareikningi sambýlismannsins fyrirverandi yfir á reikning sem þá var stofnaður í nafni sóknaraðila. Að auki voru færðar kr. 52.437,97 af tékkareikningi sóknaraðila yfir á greindan reikning. Þrátt fyrir fyrirspurnir nefndarinnar hafa hvorki fengist viðhlítandi skýringar á því hvers vegna varnaraðili hlutaðist til um nefndar færslur né hvað réði því að upphæðimar, sem millifærðar voru í nefnt sinn, voru þær sem raun bar vitni. Eins og mál þetta liggur fyrir úrskurðarnefndinni verður ekki annað ráðið en að varnaraðili telji mistökum sínum um að kenna að þáverandi sambýlismaður sóknaraðila hafi getað tekið fé út af sparireikningi hennar. Verður því við það að miða að sambýlismaðurinn hafi hvorki haft heimild sóknaraðila til úttektar né gefið upp leylinúmer reikningsins. Rétt er að taka fram að varnaraðili verður eins og mál standa að bera allan halla af vafa og skorti á sönnunargögnum í þessum efnunum enda bar honum að ganga með skýrum hætti úr skugga um að þáverandi sambýlismaður sóknaraðila hefði heimild hennar til úttektar af sparireikningi hennar og eftir atvikum að tryggja sér sönnun fyrir því að svo hafi verið.

Varnaraðili hefur haldið því fram að sóknaraðili hafi ásamt þáverandi sambýlismanni sínum komið til varnaraðila í september 1999 og tilkynnt að hún gerði ekki frekari kröfur á hendur varnaraðila vegna téðrar úttektar af sparireikningi hennar. Um þetta hafa þó engin gögn verði lögð fram og verður varnaraðili sömuleiðis að bera hallann af því að hafa ekki tryggt sér sönnun í þessum efnunum.

Sóknaraðili ritaði undir skuldabréf sem maki sambýlismanns síns þegar hann tók lán hjá varnaraðila hinn 18. nóvember 1999 og virðist ekki hafa haft uppi frekari athugasemdir við afgreiðslu mála hjá varnaraðila hinn 26. ágúst 1999 fyrr en löngu síðar þegar sambúð hennar og sambýlismanns hennar var lokið. Þykir þetta styðja framburð varnaraðila um margt. Þrátt fyrir það hefur varnaraðili ekki tekist að sýna fram á að þáverandi sambýlismaður sóknaraðila hafi haft heimild hennar til úttektar af sparireikningi nr. xxxxxx þá er hann tók út kr. 1.202.454,97 hinn 23. ágúst 1999.

Samkvæmt framansögðu verður því eins og mál þetta liggur við það að miða að sóknaraðili hafi orðið fyrir tjóni sem rakið verður til gáleysis varnaraðila. Ber því að taka kröfu sóknaraðila til greina og gera varnaraðila að bæta henni tjón hennar sem nemur mismuni á kr. 1.202.454,97 sem fyrirverandi sambýlismaður hennar hafi tekið út af sparireikningi nr. xxxxxx, og kr. 875.902,97 sem sóknaraðili kveðst hafa fengið endurgreiddar. Ber varnaraðila samkvæmt þessu að greiða sóknaraðila kr. 326.552,-.

3.

Eins og að framan greinir tók þáverandi sambýlismaður sóknaraðila lán að fjárhæð kr. 600.000,- hjá varnaraðila hinn 18. nóvember 1999. Var hann einn skuldari samkvæmt skuldabréfi sem hann gaf út til varnaraðila greindan dag. Lánið var lagt inn á tékkareikning sóknaraðila nr. xxxx. Í því felst engin sjálfstæð heimild fyrir varnaraðila til

að skuldfæra afborganir af láninu af tékkareikningi sóknaraðila. Þá breytir heldur engu þótt sóknaraðili hafi, einhverra hluta vegna, ritað nafn sitt undir bréfið til samþykkis sem maki útgefanda þess.

Varnaraðili hefur haldið því fram að útgefandi skuldabréfsins, þ.e. fyrirverandi sambylíismaður sóknaraðila, hafi beðið um að greiðslur af láninu yrðu skuldfærðar af tékkareikningi sóknaraðila, en hann hafi á þessum tíma haft heimild til að ráðstafa fjármunum á reikningnum. Hinn 21. september 1999 var kennitala fyrirverandi sambylíismanns sóknaraðila færð sem aukakennitala á tékkareikning sóknaraðila nr. xxxx en aftur afmáð 20. mars 2000. Verður því ekki annað ráðið en að síðastgreindan dag hafi fallið niður heimild sambylíismannsins fyrirverandi til ráðstöfunar fjár af tékkareikningi sóknaraðila, þ.á m. heimild hans til að láta skuldfæra afborganir af umræddu láni af reikningnum. Hefur varnaraðili ekki sýnt fram á að útgefandi greinds skuldabréfs hafi eftir þann tíma fengið heimild til að láta skuldfæra afborganir af láninu af tékkareikningi sóknaraðila. Breytir þá engu þótt andvirði bréfsins hafi verið lagt inn á tékkareikning sóknaraðila í upphafi.

Samkvæmt framansögðu verður að líta svo á að sambylíismaður sóknaraðila hafi haft heimild til að láta skuldfæra greiðslur af láninu á tékkareikning sóknaraðila þá er lánið var tekið, svo og á fyrsta gjalddaga bréfsins 10. febrúar 2000, en þá var skuldfærð afborgun af bréfinu af tékkareikningi sóknaraðila nr. xxxx kr. 26.505,20. Hins vegar hafði hann ekki heimild til skuldfærslu þá er kr. 28.246,30 voru skuldfærðar á 2. gjalddaga 10. maí 2000, kr. 29.063,90 á 3. gjalddaga 10. ágúst 2000 og loks kr. 29.524,60 á 4. gjalddaga hinn 10. nóvember 2001. Ber varnaraðila því að samkvæmt framansögðu að endurgreiða sóknaraðila greiðslur sem skuldfærðar voru af tékkareikningi hennar á síðastgreindum þremur gjalddögum, samtals kr. 86.834,80.

4.

Samkvæmt framansögðu er það niðurstaða máls þessa að varnaraðili greiði sóknaraðila kr. 413.386,80.

Það athugast að varnaraðili hefur ekki séð ástæðu til að svara fjölmörgum spurningum úrskurðarnefndarinnar um atvik máls. Telur nefndin það óviðunandi.

Úrskurður nefndarinnar hefur dregist nokkuð vegna sumarleyfa nefndarmanna.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Varnaraðili F, greiði sóknaraðila M kr. 413.386,80.

Reykjavík, 2. október 2001.

Guðjón Ólafur Jónsson

Geir Arnar Marelsson

Ólafur Haraldsson

Ólöf Embla Einarsdóttir

Sölvi Sölvason